

تصمیم قانونی دائر بابر از رأی اعتماد بدولت
جناب آقای امیرعباس هویدا نخست وزیر

مصوب ۱۳۴۶/۷/۳۰

مجلس شورای ملی در جلسه روز یکشنبه سی ام مهر ماه یک هزار و سیصد و چهل و شش پس از طرح برنامه دولت و استماع بیانات آقای نخست وزیر و موافقت با اجرای متن برنامه بشرح زیر به اکثریت ۱۶۷ رأی از یکصد و نود و هفت نفر عده حاضر بدولت آقای امیرعباس هویدا ابراز اعتماد نمود .

تصمیم قانونی بالا در جلسه روز یکشنبه سی ام مهر ماه یک هزار و سیصد و چهل و شش شمسی از طرف مجلس شورای ملی اتخاذ گردید .

رئیس مجلس شورای ملی - مهندس عبدالله ریاضی

مجلس سنا در تاریخ ۱۳۴۶/۸/۱ بدولت فوق
ابر از اعتماد نموده است

اکنون که بنا بر اراده سنیه شاهنشاه آریامهر افتخار تشکیل دولت و خدمتگزاری به اینجناب محول گردیده و برای تقدیم برنامه دولت و معرفی همکاران خود در ساحت مقدس این مجلس محترم حضور یافته‌ام نخست از خداوند متعال مسئلت دارم که تحت توجهات شاهنشاه عزیز و بزرگ و با انکاء به همکاریهای ارزنده قوه مقننه توفیق عنایت فرماید که خود و همکارانم تا آنجا که در قوه داریم به خدمتگزاری نائل آمده و برای ترقی و تعالی این سرزمین باستانی و سعادت و رفاه ملت عزیز ایران کوشش و مجاهدت نمائیم .

اینجناب امروز با قلبی مشحون از امید و مسرت در این ساحت مقدس حاضر شدم زیرا از چند جهت خود و همکارانم سعادت بزرگی را داریم : این دولت افتخار دارد که خدمت خود را در روز میلاد مسعود مولای متقیان علی علیه السلام آغاز کرده که وجود مقدسش بزرگترین مظاهر تقوی و اخلاق را در تاریخ بشریت بمنصه ظهور رسانیده و همچنین مفتخر به اینست که در ایام برگزاری آئین پرشکوه تاجگذاری شاهنشاه بزرگ خود افتخار خدمت را دارد - شاهنشاهی که تمام اوقات خود را مصروف ملت کرده و بارها این کشور را از حادثه‌ها و گزندهایی که موجودیت ما را تهدید میکرد رهائی بخشیدند و با انقلاب عظیم ششم بهمن کشور را در جهت ترقی سریع قراردادند . فرد فرد ملت ایران سعادت و رفاه خود را مرهون افکار بلند و فداکاریهای وجود مبارکشان میدانند . این پیوستگی قلبی و معنوی مردم این سرزمین به شاهنشاه خود که از روزگار باستانی خصلت پاک ایرانی بوده در طول تاریخ همیشه حافظ و نگهبان کشور ما بوده است و این دوره از

تاریخ کشور دوره پرافتخاری است که طی آن يك چنین پیوستگی معنوی بیش از هر وقت متجلی گردیده و ضامن بقاء و سعادت ملت ایران خواهد بود .

اینجانب اکنون که در این ساحت مقدس حضور دارم سوگند یاد میکنم که خود و همکارانم با تمام مقنورات در راه انجام این وظیفه خطیری که بر عهده داریم صادقانه و با خلوص نیت نهایت مجاهدت را بعمل خواهیم آورد ، باشد که بیاری خداوند متعال در راه خدمتگزاری بملت ایران که موجب رضامندی خاطر خطیر ملوکانه خواهد بود سعادت توفیق یابیم اینجانب و همکارانم همانطور که در گذشته از راهنمائیهای بسیار ارزنده قوه مقننه مستفیض بوده ایم رجاء واثق داریم که در آینده نیز از همکاریهای پر ارزش نمایندگان محترم ملت ایران برخوردار باشیم و با احترام و انکائی که به نظریات صائب خانمها و آقایان داریم اطمینان دارم که در آینده نیز این روح همکاری و صمیمیت عامل بسیار مؤثری در توفیق خدمتگزاری دولت باشد .

راجع به برنامه دولت اجازه میخوام مقدماً به استحضار نمایندگان محترم ملت ایران برسانم که خوشبختانه یکی از خصوصیات ممیزه این دولت و دولتهائی که بعد از منشور انقلاب ششم بهمن ماه افتخار خدمت داشته اند اینست که در سرلوحه برنامه آنها يك اصل اساسی قرار داشته است که نصب العین تمام اقدامات بوده و آن پاسداری انقلاب شاه و ملت و اعمال مترقی ترین طرق و بکار بردن تمام مقنورات برای اجرای کامل و جامع اصول انقلاب میباشد که در پرتو آن برنامه های تفصیلی دولت تنظیم میگردد . آنچه خصوصیت ممتاز انقلاب اجتماعی ایران را تشکیل میدهد اصل صیانت و بقاء روحیه انقلابی و ادامه و بلا انقطاع بودن آن است : اصولی که زیربنای اجتماعی و اقتصادی و طلیعه

برنامه دولت جناب آقای امیرعباس هویدا نخست وزیر

ترقیات روزافزون کشور بوده و برای همیشه خواهد بود و امروز برای ملت ایران موجب نهایت سرفرازی است که سه اصل اساسی دیگر برای تکمیل اصول انقلاب از طرف شاهنشاه عزیز و بزرگ انشاء و مقرر گردیده که سرلوحه برنامه دولت رامزین خواهد نمود. دولت برای انجام این وظایف خطیر از افکار بلند شاهنشاه الهام گرفته و با پیروی از دستورات و راهنمائیهای بسیار ارزنده مندرج در کتاب انقلاب سفید ایران تمام برنامه های لازم را برای وصول به يك هدف مقدس ملی تنظیم مینماید امروز با کمال سرفرازی در این ساحت مقدس این هدف بزرگ ملی را اعلام میکنم که : کشور عزیز ما با اجرای برنامه عمرانی چهارم مرحله جهش اقتصادی بسوی وضع يك کشور توسعه یافته را خواهد پیمود .

در آمدن سرزمین باستانی ما که از آنهمه افتخارات فرهنگی و تمدن معنوی برخوردار است در زمره کشورهای توسعه یافته جهان ، يك جهش مترقی بسوی تأمین رفاه بیشتر برای هر خانواده ایرانی است . رفاهی که تأمین بخش کلیه نیازمندیهای مادی و معنوی بوده و وسائل آسایش جسمانی و روحی را از دقیقه ای که هر فرد ایرانی با برعه وجود میگذارد بر مبنای تساوی اجتماعی مهیا سازد ، بطوریکه در آینده هر فرد ایرانی بتواند از مظاهر اساسی تمدن امروز جهان یعنی از بهداشت ، آموزش و پرورش ، اشتغال تام ، بیمه های اجتماعی و سایر مزایای تأمین اجتماعی و خدمات عمومی دولت و همچنین از مظاهر معنوی آن از علم و فرهنگ و هنر بقدر استعداد خود بهره مند گردد ، تا بر میراث تمدن باستانی کشور مزایای ترقیات صنعتی و فنی امروز جهان نیز علاوه شود . يك چنین تحول و درآمدن در زمره کشورهای توسعه یافته که آرزوی بسیاری از کشورهای جهان است

ویک آرزوی دیرین ما نیز بوده است ، امروز خوشبختانه برای کشور ایران بخواست خداوند متعال یک امر تحقق یافتنی است و تمام موجبات یک چنین نهضت اجتماعی برای ما فراهم گردیده است ، زیرا اولاً در سایه ثباتی که داریم و بامتابعت از سیاست مستقل ملی خود در جهان پرتلاطم امروز وضع ممتازی را دارا میباشیم .

ثانیاً کشور ما از مواهب خداوندی و منابع ثروت بسیار مستفید بوده و در چند سال اخیر زیر بنای اقتصادی کشور که اولین شرط توسعه اقتصادی است نهاده شده و یک انقلاب اصیل اجتماعی رونق بخش جامعه ما گردیده است .

با اتکاء به یک چنین مواهبی امروز می خواهیم قدم بزرگی را در جهان برداریم و این تحول را که ما را همدوش ملل مترقی جهان میسازد عملی کنیم .

ما برای تحقق آمال بزرگ ملی خود نیاز به چهار عامل بسیار اساسی داریم که دولت تمام مقدرات خود را برای تأمین آن بکار خواهد بست . این چهار عامل خطیر عبارتند از :

- ۱ - بسیج نیروی انسانی و ایجاد مهارت .
- ۲ - تجهیز منابع و مقدرات مادی کشور .
- ۳ - بهبود تشکیلات و ارتقاء قدرت عمل سازمانهای کشوری .
- ۴ - ایجاد نظام برنامه ریزی .

۱- بسیج نیروی انسانی و ایجاد مهارت

در این مورد باید باستحضار برسانم که قدرت کار و توانائی فکری انسانی این ودیعه برزگ خداوندی که سرمنشأ و اصل تمام موفقیتها بوده و در آداب و سنن ملی ما مقام

وارزش بسیار ارجمندی را دارد امروز برای ما شناخت ارزش آن بعنوان رکن اول نهضت نوین کشور بیش از هر وقت احساس میشود .

برای آنکه ایرانی هر روز آبادتر و مترقی تر داشته باشیم اکنون که بیاری خداوند تمام موجبات دیگر آن فراهم است کار بهتر و بیشتر باید شعار خدمتگزاران دولت و عموم ملت ایران قرار گیرد و دولت بزرگترین وظیفه خود میداند که سطح اشتغال را طی پنج سال آینده بحد مطلوب بالا برده و با استفاده از نیروی انسانی مظاهر توسعه اقتصادی را در جهت کلیه فعالیتها گسترش دهد .

برای تأمین این هدف خط مشی دولت در درجه اول بسط و تعمیم آموزش حرفه‌ای و تعلیمات علمی و فنی مورد نیاز کشور بمنظور بالا بردن سطح مهارت است بطوری که کلیه کوششها بمنظور نیل به هدف اشتغال تام صورت گیرد دولت کمال توجه را به لزوم تحقق انقلاب آموزشی و اجراء برنامدهای جدید آموزشی بمنظور پرورش صحیح نسل جوان کشور داشته و بخوبی واقف است که آینده ایران و موفقیت تلاشهای امروزی منوط به اینست که از نیروی جوان کشور حداکثر استفاده بعمل آید و آنرا بطوری پرورش داده و آماده سازد که بتوانند بنوبه خود نقش تاریخی خود را بخوبی ایفاء نمایند .

۲ - تجهیز منابع و مقدرات مادی کشور

برای نیل به هدف توسعه اقتصادی باستحضار نمایندگان محترم میرسانم که وجود ذخائر عظیم نفت امکانات وسیعی را بکشور ما میدهد که فقط تاکنون جزء کوچکی از آن مورد بهره برداری قرار گرفته است .

اینجانب صریحاً اعلام میدارم که با نیازی که بخاطر توسعه سریع اقتصادی به

بهره برداری حداکثر از منابع طبیعی خود داریم نمیتوانیم قبول کنیم که منابع نفتی و سایر انواع منابع سوخت و انرژی ما در دل خاک مانده و فرصت بهره برداری سریع از آن از دست برود لذا در آینده باید از منابع مزبور چه در صنایع ملی و چه بصورت افزایش صادرات حداکثر استفاده بعمل آید.

مشتقات نفتی در جهان امروز اهمیت خاصی پیدا نموده و از راه تولید و صادرات این مشتقات، کشور ما میتواند دسترسی به امکانات وسیعی پیدا نماید. ما هنوز ذخائر معدنی خود را کاملاً نشناخته ایم و احتمال می رود که در قسمتی از اراضی وسیع کشور ما معادن غنی و پرارزشی قابل بهره برداری بمقیاس بزرگ وجود داشته باشد که بتوان از آنها برای صنعتی شدن کشور و توسعه صادرات و فرآورده های معدنی استفاده شایان نمود.

در اینجا اجازه می خواهد با کمال سرافرازی ایجاد نوب آهن را که یکی از آرمانهای ملی ما بوده ذکر نمایم که با این صنعت بزرگ قسمت بسیار مهمی از منابع معدنی کشور مورد استفاده قرار خواهد گرفت. دیگر از منابع طبیعی کشور که باید مورد استفاده کامل قرار گیرد آبهای کشور است و هر چند در کشور ما منابع آب زیاد نیست ولی از منابع محدود فعلی نیز آنطور که باید و شاید بهره برداری نمیشود لذا باید با بهبود وضع استفاده از آب های موجود و مهار کردن آب های سطح الارضی و استفاده از منابع زیر زمینی، امکانات کشاورزی و تأمین برق را توسعه داد. و خوشبختانه با استقرار اصل ملی شدن آب، دولت قادر خواهد بود که از این منبع پر ارزش ملی بهره برداری صحیح و کاملی بنماید و بهمین مناسبت لایحه ملی شدن این منابع آماده تقدیم بمجلسین است.

یکی دیگر از منابعی که در آینده باید مورد استفاده کاملتری قرار گیرد منابع

دریائی ایران است . خلیج فارس و دریای عمان از غنی ترین منابع ماهیگیری جهان بشمار میرود . بهره برداری از این منابع هم اکنون بمقیاس غیر کافی صورت میگیرد و هنوز امکانات وسیعی بمنظور بهره برداری کامل از این منبع ملی وجود دارد که باید توجه کافی به آن بشود .

علاوه بر منابع مزبور خوشبختانه کشور ما دارای منابع طبیعی دیگری از قبیل جنگلها و مراتع و اراضی قابل کشت عظیمی است که با برنامه صحیح و همکاری نزدیک مردم بادولت میتوان از ثمرات و فوائد بهره برداری از آنها مستفیض شد .

راجع به تجهیز منابع مادی کشور در اینجالاتم است اضافه نمائیم که از جمله امکاناتی که امروز در دسترس ما میباشد پس اندازهای داخلی است که از آن در گذشته استفاده کامل بعمل نیامده است و در آینده با توجه به ثبات سیاسی سالهای اخیر و ادامه آن در آینده میتوان انتظار داشت که علاوه بر پس اندازهای داخلی پس اندازهای خارجی نیز بصورت سرمایه یا اعتبار بکشور وارد و مورد استفاده قرار گیرد .

تشویق و جلب سرمایه های خارجی امکان میدهد در آن رشته از صنایع و خدمات که بعلت عدم کفایت سرمایه های داخلی و یا پیچیده بودن فنون مربوط و محدودیت بازار داخلی سرمایه داران داخلی قادر بر سرمایه گذاری نیستند بتوان از سرمایه و دانش فنی و بازار خارجی حداکثر استفاده را بنفع جامعه ایرانی نمود .

کشور ما با توجه به تاریخ و گذشته پرشکوهی که داشته دارای جذبه خاصی برای جهانگردان خارجی میتواند باشد و افزایش درآمد و توسعه طبقات مرفه در کشورهای پیشرفته و همچنین ترقیات روز افزون در زمینه ارتباطات ، جهانگردی را بصورت یک رشته در حال توسعه سریع در جهان در آورده است .

بنابراین ما باید بکوشیم از طریق ایجاد تسهیلات و تأسیسات لازم سهم بیشتری از موج روز افزون جهانگردان خارجی را بسوی کشور خود جلب کنیم و از این راه در واقع بر صادرات کالا و خدمات خود بیفزائیم .

بازارهای جدید صادراتی که امکان صدور کالاهای صنعتی و خام ایرانی به آنها وجود دارد باید بحداکثر مورد بهره برداری قرارگیرد و با توجه به اینکه توسعه صنایع در کشورهای مختلف و بخصوص در کشورهای در حال رشد هماهنگ پیش نرفته است و برخی از کشورها نسبت بتوسعه صنایع سنگین تأکید بیشتری در مقایسه با صنایع مصرفی معمول داشته اند این امر فرصت مناسبی را برای کشورهای نظیر کشور ما که از طرفی نیازمند ورود ماشین آلات سنگین بوده و از طریق دیگر امکان صدور بعضی از مصنوعات مصرفی را دارد ، بوجود آورده است تا از طریق توسعه صادرات مصنوعات داخلی به این قبیل کشورها نیازمندی های کشور را از نظر ورود کالاهای سرمایه تاحد قابل توجهی رفع نمائیم .

بعلاوه بازارهای منطقه که ما بدانها پیوسته ایم امکانات قابل توجه دیگری از نظر توسعه صادرات و بالمآل توسعه صنایع کشور بما میدهد که باید بحداکثر مورد استفاده قرار گیرد .

۳- بهبود تشکیلات و ارتقاء قدرت عمل سازمانهای کشوری

نظر به اهمیت فوق العاده ای که برقراری روشهای نوین و مدیریت صحیح و ارتقاء سطح آشنائی ب فنون و تشویق فعالیت های تجسی و تفحصی در کلیه زمینه های اداری و فنی و علمی در امر توسعه اقتصادی دارد دولت مصمم است که بمنظور حداکثر بازده

نیروی انسانی مدیریت صحیح رادر کلیه سازمانهاییکه در سازندگی نوین کشور مشارکت دارند اعم از بخش دولتی و بخش خصوصی تعمیم دهد و روشهای نوین فنی و علمی و اداری را که بامقتضیات ملی مامطابقت دارد بر اساس اصل دوازدهم انقلاب شاه و ملت در سازمانهای مزبور بمورد اجراء بگذارد .

در اینخصوص مطلبی که باید به استحضار برسانم توجه کاملی است که در برنامه دولت نسبت بشویق تجسسات و تفحصات علمی خواهد شد و کلیه تدابیر و وسائل لازم برای ایجاد شرایطی که ضمن آن محققین و دانشمندان ایرانی مایل و قادر باشند که از دانش و تجربیات علمی خود در محیطی سالم بمنظور پیشرفت مادی و معنوی جامعه ایرانی استفاده نمایند و نتایج کاوشهای علمی خود را در خدمت بمردم عرضه دارند اتخاذ خواهد گردید .

۴- ایجاد نظام برنامه ای

تنظیم برنامه جامع مملکتی که مبین جمیع فعالیتهای اقتصادی واجتماعی در بخش دولتی وهمچنین در بخش خصوصی باشد سر آغاز کار دولت خواهد بود چه فقط در سایه داشتن چنین برنامه جامعی است که باتکاء آن دولت قادر خواهد بود از کلیه امکانات و مقدورات مملکتی در جهت تحقق بخشیدن به آمال واهداف خود گام های بلند بردارد واصل ثبات ومدوامت در پیشرفت امور مملکتی را تضمین وتأمین نماید و کلیه اقدامات پراکنده ومختلفه ای که در جمیع شئون مملکتی انجام میگردد بسوی هدفهای معین ومشخص متمرکز نماید .

اینک که چهار عامل اساسی تحول بزرگ کشور به استحضار رسید و خط مشی دولت

در انجام وظایف خود تشریح گردید. اجازه می‌خواهد بر نامداین دولت را که در واقع بر اساس روح انقلاب سفید ایران و سیاست دولت قبلی که اینجانب افتخار تصدی آن را داشته‌ام تنظیم گردیده در دو قسمت به استحضار نمایندگان محترم برساند: اساس برنامه مزبور که بر فامه دولت حزبی است بر مبنای اصول عقائد و هدفهای حزب ایران نوین تنظیم یافته و شامل قسمت‌های زیر است :

قسمت امور اقتصادی و اجتماعی

قسمت امور عمومی و دفاعی

قسمت امور اقتصادی و اجتماعی

بطوریکه در مقدمه عرایضم به استحضار رسید هدف دولت تحول کشور بسوی توسعه اقتصادی است، و برای نیل به این منظور چون داشتن يك برنامه جامع اقتصادی و عمرانی مایه موفقیت ما خواهد بود لذا دولت جميع فعالیتهای اقتصادی و عمرانی و تولیدی و صنعتی و اجتماعی کشور را در برنامه عمرانی متمرکز نموده و با اتکاء به اصل نظام برنامه ریزی که خط مشی دولت را تشکیل میدهد برنامه‌های لازم را تنظیم خواهد نمود.

برنامه عمرانی چهارم که متعاقب سه برنامه قبلی تنظیم و بموقع اجراء گذاشته خواهد شد از نظر هدفهای عالی و اعتبارات وسیعی که به آن اختصاص داده شده و توجه و دقت عمیقی که در تنظیم آن بعمل آمده حقاَ باید آنرا برنامه بزرگ مملکتی نامید، زیرا سرآغاز این برنامه نقطه حرکت ما بسوی تحول کشور از وضع «در حال توسعه» بوضع «توسعه یافته» است که این امر تحقق بزرگترین آمال ملی ما میباشد و ما این

برنامه دولت جناب آقای امیر عباس هویدا نخست وزیر

گام بلند را که در تاریخ کشور دارای اهمیت زیاد خواهد بود از امروز بر میداریم و لازمه آن اینست که تمام فعالیتهای مختلفه مملکتی را در هر رشته و فنی مورد مذاقه قرار دهیم و به اصطلاح همه جانبه نیروهای انسانی، مالی، مادی مملکت را بسیج نمائیم و هیچ امری را که آینده مملکت بدان وابسته است از نظر دور نداریم زیرا هدفی بزرگ در پیش داریم و همتی شایسته آن باید بکار ببریم و سیر مترقیانه مملکت را بسوی تحول اساسی در امر توسعه کشاورزی و صنعتی شدن کشور و استفاده کامل از منابع طبیعی و نیروی انسانی هدایت نمائیم. اینک در شروع این مرحله نوین با اجرای برنامه چهارم سازندگی زیربنای اقتصادی و اجتماعی کشور استحکام یافته و تحت نظم نوین آن فعالیتهای اقتصادی و اجتماعی هدایت و تمشیت خواهد یافت.

برنامه چهارم عمرانی ایران را میتوان سرآغاز یکی از مهمترین تحولات تاریخ ایران در سده اخیر دانست زیرا در خلال پنجسال تکامل آینده خواهد بود که بر پایه شالوده های استوار اقتصادی و اجتماعی که طی برنامه های گذشته ریخته شده جامعه ایران بمرحله جدید رشد و توسعه مداوم و مستمر اقتصادی وارد خواهد گشت و عامه مردم بیش از پیش از برکات و ثمرات ازدیاد سریع تولیدات ملی منتفع و متمتع خواهند شد.

برنامه چهارم را بلحاظ تسریع رشد صنعتی و تعمیم رفاه اجتماعی شروع تحول درخشانی در تاریخ ایران میتوان محسوب داشت. در حقیقت در مملکت ما هرگز این همه شرایط مساعد ترقی و تعالی گردهم نیامده است. امروزه کشور ایران در میان ممالک آسیائی موقعیت سیاسی ممتازی دارد و از ثبات و حسن انتظامی بی سابقه در امور عمومی بهره مند است. در سطح بین المللی وضع آنچنان است که اجرای سیاست مستقل

ملی را ممکن ساخته است. در قالب نظام نوین اجتماع ایران گروهها و قشرهای مختلف بیش از پیش بزیر لوای اتحاد و اتفاق در میآیند و با همکاری یکدیگر در راه نیل به آرمانها و هدفهای مشترک گام برمیدارند. وضع اقتصادی بدانگونه است که اعتماد و اطمینان در عامه مردم و سرمایه گذاران پدیدار شده و رونق و گسترش اقتصادی روبه فزونی است. برنامه های اجتماعی اصلاح طلبانه اساس فکری و معنوی نیرومندی برای پیشرفت های آینده پی ریزی کرده است و خلاصه آنکه تمام عوامل تحول و تکامل اجتماع و اقتصاد و فرهنگ ایران در یک نقطه از تاریخ بطور استثنائی فراهم آمده و جای آنست که برنامه چهارم عمرانی در چنین شرایط موافق و مناسبی وسیله ای جهت وصول بحد اکثر رشد ملی و ارتقاء سریع سطح زندگی عمومی گردد و هدفهای دیرینه جامعه را در کوتاهترین مدت تحقق بخشد.

از مشخصات عمده برنامه چهارم آن است که ضمن توجه خاص به صنعت رشد قابل ملاحظه کشاورزی و ازدیاد درآمد کشاورزان و بهره مندی هر چه بیشتر روستائینان را از مواهب زندگی جدید مورد توجه قرار داده و از طریق بسط روشهای نوین کشت و آبیاری و ایجاد شرکت های بزرگ کشاورزی و صنعتی دولتی خصوصی و مختلط و جلب سرمایه های خارجی در این راه و تأسیس شرکت های تعاونی و شرکتهای سهامی زراعی و بهبود وضع توزیع و بازاریابی محصولات کشاورزی زیر بنای محکمی جهت تأمین احتیاجات غذائی جمعیت روز افزون کشور و نیازهای صنایع بمواد خام و توسعه و بهبود صادرات کشاورزی بوجود میآورد. در حفظ منابع طبیعی و احیای آنها و استفاده صحیح و معقول از آن منابع حد اعلائی کوشش مبذول خواهد شد تا نه فقط نسل حاضر بلکه نسلهای آینده از این ذخائر نفیس برخوردار می گردند.

شاخص دیگر برنامه چهارم عنایت خاص به امر رفاه و بسط خدمات اجتماعی بعموم قشرها و گروههای جامعه و از جمله تأمین کار برای همگان است. بیکاری بحداقل ممکن کاهش خواهد یافت و از کم کاری نیز مقدار قابل ملاحظه ای کاسته خواهد شد و امکانات بهبود و تجدید مهارت برای اکثر افراد جمعیت فعال جدید و قسمتی از شاغلان فعلی کشور فراهم خواهد گشت. اهتمام این برنامه مانند برنامه قبل بتوزیع عادلانه تر درآمد بین طبقات مردم و گسترش خدمات اجتماعی و اقدامات و رفاه و خانه سازی، نوسازی و بهسازی محیط خصوصاً به گروههایی که نیاز بیشتر به بهره مندی از مزایای رفاه دارند موجب آن خواهد گردید که قدرت خرید و امکان مشارکت در پس انداز و سرمایه گذاری در طبقات وسیعتری از جامعه بسط و تعمیم پیدا کند و این امر بنوبه خود آهنگ رشد اقتصادی را سریعتر سازد.

از مشخصات عمده دیگر برنامه چهارم وارد کردن روشهای علمی نه فقط در صنایع و فعالیتهای تولیدی بلکه سایر خدمات خواهد بود. از طریق اعمال تدابیری جهت افزایش بهره وری در صنایع کشاورزی و دیگر فعالیتهای گسترش و تعمیم اطلاعات و معلومات علمی بکلیه طبقات مردم خصوصاً طبقه مولد و اجرای تحقیقات علمی و عملی بخصوص در زمینه های مؤثر در تسریع رشد اقتصادی میتوان امیدوار بود که از سرمایه گذاریهای انجام شده و آنچه در آتیه صورت خواهد گرفت ثمره بیشتری حاصل شود.

دیگر شاخص شایان ذکر برنامه چهارم بکار بردن مقیاسهای بزرگ و وسیع در امر تولید و در امر توزیع و فروش است تجمع سرمایه ها بصورت شرکت های سهامی در بخش صنعتی و کشاورزی و بکار انداختن پس اندازهای قلیل در راه خیر و مصلحت عمومی مورد توجه خاص خواهد بود.

در امر بازاریابی نیز اقدامات وسیعی در داخل و خارج کشور مطمح نظر قرار خواهد گرفت و همراه با اقدامی که در بسط بعضی انواع سرمایه گذاریها منجمله سرمایه گذاری در صنایع نفت در خارج از حدود مملکت انجام یافته، کوششهای مخصوص در بازاریابی برای محصولات متنوع صادراتی ایران و مخصوصاً فرآوردههای جدید صنایع رو بتوسعه و برقراری روابط همکاری اقتصادی در منطقه جغرافیائی ما و منطقه وسیعتر آسیائی بعمل خواهد آمد. کشور ایران طی سالهای برنامه سوم روابط بازرگانی و اقتصادی هم با کشورهای غرب و بازار مشترک اروپائی و هم با ممالک اروپای شرقی و همسایگان خود برقرار کرده که در ایجاد بازار وسیعتری برای محصولات مملکت اثرات سودمند داشته و دارد. این روابط در آینده توسعه و تقویت خواهد شد و ایران در این دوره از صورت یک کشور صادرکننده مواد خام بصورت مملکتی صادرکننده مواد نیم ساخته و محصولات صنعتی در خواهد آمد.

تحولات اساسی مهمی که از آنها سخن رفت هنگامی بکمال و تمامیت خواهد رسید که دولت نیز تشکیلات و روشهای معمول اداری و اجرائی خود را با این تحولات سازگار کند و نظم و انضباط را بر همه تصمیمات و عملیات خود حاکم سازد و اصل عدم تراکم و عدم تمرکز امور را که نظراً در سالهای اخیر پذیرفته شده عملاً مجری و متبع گرداند.

وسعت و عظمت برنامه چهارم چنان است که بدون مشارکت مردم و بکار افتادن همه نیروها و امکانات و منابع ملی پیروزی کامل آن بسیار دشوار خواهد بود ضمناً حجم فوق العاده این برنامه ایجاب میکند که روشهای کهنه اداری رها شده و اداره امور و اجرای برنامهها بصورت غیر متمرکز در سطح مناطق مختلف کشور انجام شود.

برنامه دولت جناب آقای امیرعباس هویدا نخست وزیر

انقلابی عمیق در نظام و روشها و رفتارهای اداری ضروری است و علاوه بر تفویض اختیارات و مسئولیتهای بیشتر بمقامات اداری محلی خود مردم را هم باید چه در سرمایه‌گذاریهای تولیدی و چه در فعالیتهای اجتماعی هرچه بیشتر شرکت داد و مقامات مرکزی باید به نقش‌های اصلی خود در حفظ نظم عمومی و ایجاد زیر بنای اصلی جهت فعالیتهای اقتصادی و تسهیل ابتکارات خصوصی و حفظ و حمایت حقوق فردی و بالاخره برنامه ریزی و تعیین سیاست کلی و برقراری معیارها و ضوابط و ایجاد هماهنگی و ارشاد کوششها و فعالیتهای سودمند بمصالح ملی اکتفاء نماید. تازمانیکه تصمیم‌گیری درباره‌ کلیه امور در مرکز صورت میگیرد و شور و حرکت و احساس مسئولیت خطیری که لازمه موفقیت است در سطوح مختلف مجریان برنامه‌ها پدید نیامده است آن نیروی عظیمی که باید همه موانع و مشکلات را از پیش پای توسعه و رشد اقتصادی و اجتماعی بردارد بوجود نخواهد آمد و سرعتی که باید برای رساندن جامعه از راههای کوتاه و میان بر بمرحله تکامل اقتصادی و رفاه اجتماعی مشهود شود پدیدار نخواهد گشت.

مهمترین سرمایه هر کشوری منابع انسانی آنست. افراد تحصیل کرده و کاردان از بهترین ذخائر و عوامل رشد و تحرك هر جامعه هستند. جوانان ایرانی که به تکمیل تحصیلات و کسب تجارب علمی و فنی پرداخته‌اند و دایع بسیار گرانبهایی هستند که باید در جلب و جذب ایشان و استفاده از دانش و بینش آنان در رشته‌های تخصصی آنها حداکثر اهتمام مبذول گردد و تدابیر لازم برای احتراز از انتقال مهارتها از داخل بخارج که چون مسئله‌ای خطیر گریبانگیر اکثر ممالک در حال رشد و حتی بسیاری از ممالک پیشرفته است اتخاذ شود. بدیهی است که باید در راهنمایی دانشجویان مزبور بتحصیل و کارآموزی

برنامه دولت جناب آقای امیر عباس هویدا نخست وزیر

در رشته‌هایی که مورد نیاز مملکت است کوشش نمود و باتدابیر مقتضی جهت عرض و بکارگماری تخصص‌های عالی اقدام نمود.

دگرگونی مهمی که در نظام تعلیم و تربیت در دست اجراء است نوید آنرا میدهد که فرهنگ کشور بیش از پیش با شرایط و مقتضیات يك جامعه راقیه هماهنگ شود و طرز تفکر و سلوك تازه‌ای در نسل‌های جوان و نوحاسته پدیدار گردد.

اینک با اشاره اجمالی به کلیات و روح برنامه چهارم هدف‌های کلی برنامه دولت را بشرح زیر باستحضار نمایندگان محترم میرساند:

الف - تحکیم مبانی انقلاب سفید ایران و بهره برداری حداکثر از نظم جدید اجتماعی در جهت نیل بمراحل پیشرفته‌تر يك جامعه مرفه، جامعه‌ای که متکی بر يك اقتصاد قوی بوده و در زمینه تأمین احتیاجات اساسی خود حداقل وابستگی را بخارج داشته باشد و در آن بکلیه استعدادها فرصتهای متساوی رشد و ابراز وجود داده شود و از این استعدادها بنفع جامعه استفاده گردد.

ب - تسریع رشد اقتصادی و افزایش درآمد ملی از راه افزایش تدریجی اهمیت نسبی صنایع و بالا بردن بازده سرمایه و استفاده از روشهای مترقی در کلیه فعالیتها و گسترش و تحقیقات علمی و عملی خاصه در جهت حل مسائل توسعه اقتصادی.

پ - توزیع عادلانه‌تر درآمد از راه تأمین کار و گسترش خدمات اجتماعی و رفاه برای کلیه افراد و افزایش فعالیت‌های آبادانی.

ت - کاهش وابستگی بخارج در زمینه احتیاجات اساسی از راه تسریع رشد بخش کشاورزی بمنظور تأمین حداکثر مواد غذایی مورد نیاز جمعیت و حداکثر مواد اولیه برای صنایع در داخل کشور و همچنین تهیه کالاهای صنعتی مورد مصرف عامه مردم در داخل مملکت .

ث - تنوع بخشیدن بکالاهاى صادراتى کشور و گسترش بازارهاى خارجى موجود و دستیابى به بازارهاى خارجى جدید.

ج - بهبود خدمات ادارى با ایجاد تحولات اساسى در نظام ادارى و تعمير و نوکى مرفقى مدیریت در کلیه وزارتخانهها و سازمانهاى عمومى و خصوصى و تقویت بنیه دفاعى کشور بنحویکه دولت بتواند در جهت تحقق هدفهاى مهم کشور و وظائف سنگینى را که بعهده دارد هماهنگ با تحولات عمیق اجتماعى و اقتصادى انجام دهد.

چ - بمنظور تسريع در رشد اقتصادى طى برنامه چهارم افزایش تولید ناخالص ملى بمیزان ۵۴ درصد که بطور متوسط مستلزم در حدود ۹ درصد رشد سالانه است هدف قرار گرفته است. بدین ترتیب تولید ناخالص ملى از ۵۲۰ میلیارد ریال در پایان برنامه سوم بحدود ۸۰۶ میلیارد ریال در پایان برنامه چهارم خواهد رسید. بارشده سالانه جمعیت بمیزان ۲/۶ درصد درآمد سرانه از ۱۶/۷ هزار ریال در پایان برنامه سوم به ۲۳ هزار ریال در پایان برنامه چهارم افزایش خواهد یافت.

سرمایه گذارى ثابت لازم برای تأمین هدف فوق جمعاً ۸۱۰ میلیارد ریال طى برنامه چهارم برآورد شده است.

ح - هدف اساسى برنامه چهارم از نظر اشتغال عبارتست از ایجاد حداکثر اشتغال مولد بمنظور:

✧ جذب جویندگان کارطى دوره برنامه، که همراه با گروههاى جدید واقع در سن فعالیت، آماده برای کار میشوند.

✧ تبدیل تدریجى مشاغل بدون بازده و یا کم بازده به مشاغل ثابت و مولد.

✧ پایه گذارى شرایط اقتصادى و اجتماعى لازم بمنظور تحقق اشتغال تام طى

برنامه دولت جناب آقای امیر عباس هویدا نخست وزیر

برنامه‌های بعد و درعین حال فراهم ساختن شرایط توزیع مناسب‌تر جمعیت فعال کشور در بخشهای عمده فعالیت و در سطوح مختلف تخصصهای مورد نیاز برای نیل بیک رشد اقتصادی سریع و مداوم.

براین اساس و بطور خلاصه هدف اشتغال بر نامه چهارم متوجه برقراری تعادل کمی و کیفی در عرضه و تقاضای نیروی انسانی خواهد بود.

از نظر کمی، در جهت عرضه نیروی انسانی پیش‌بینی میشود که در برنامه چهارم جمعیت درس‌کار از حدود ۱۵ میلیون نفر در سال ۱۳۴۶ به ۱۷ میلیون نفر در پایان سال ۱۳۵۱ برسد. از تعداد اخیر در حدود ۹/ میلیون نفر غیر فعال و حدود ۸ میلیون نفر جزء جمعیت فعال خواهند بود.

در جهت تقاضا، پیش‌بینی میشود که در اثر سرمایه‌گذاریهای منظور در برنامه چهارم جمعاً در حدود ۸ میلیون نفر از جمعیت فعال کشور شاغل خواهند بود. از نظر کیفی، با توجه بوسعت و عظمت مسئله خاصه با توجه باینکه تأمین تخصص‌ها و مهارت‌های مورد نیاز در کلیه رشته‌ها علاوه بر برنامه‌هایی که از طریق وزارت آموزش و پرورش اجراء میشود باید در کلیه دستگاه‌های مهم تولیدی و خدماتی کشور جهت رفع نیازمندیهای اختصاصی آنها به گروه‌های مختلف و مهارتهای گوناگون تسهیلات آموزشی لازم فراهم گردد.

توزیع عادلانه‌تر در آمد

برای افزایش قدرت خرید طبقات کم درآمد و در نتیجه توسعه امکانات رشد صنعتی و همچنین بهره‌برداری حداکثر از نیروهای خلاق انسانی و تأمین حداکثر مطلوب رشد اقتصادی و اجتماعی دولت هدف توزیع عادلانه‌تر درآمد را در مدنظر قرار داده است.

اصلاحات ارضی و ایجاد سپاه دانش و بهداشت و سپاه آبادانی و ترویج و ملی شدن جنگل‌ها از مهمترین برنامه‌هایی است که بطور مستقیم و غیر مستقیم بمنظور توزیع عادلانه‌تر درآمد بمرحله اجراء درآمده است . سهیم ساختن کارگران در سود ویژه کارگاه‌های یکی از اقدامات بسیار برجسته‌ای است که امروز خوشبختانه در کشور ما در پر تو انقلاب اجتماعی انجام یافته است و این واقعیت جزء آمال و آرزوهای طبقات زحمتکش بسیاری از کشورهای پیشرفته است که هنوز به این موهبت پیشرفت اجتماعی نائل نشده‌اند .

در تعقیب این هدف سیاست دولت مبتنی بر اینست که در توزیع خدمات اجتماعی شامل آموزش ابتدائی و متوسطه و خدمات درمانی و بهداشتی و عملیات عمران دوشهر بمناطق از کشور که از این جهات کمتر بهره‌مند شده‌اند اولویت داده شود و از طریق مطالعات جامع کشاورزی و آبیاری به امکانات رشد و توسعه مناطق مزبور ارزیابی شده و مورد بهره‌برداری قرارگیرد .

اصول تعیین اولویت‌ها

تعیین اولویت‌ها در برنامه دولت برای پنجسال آینده بر اساس اصول زیر استوار است:

الف - تأکید در سرمایه‌گذاری صنعتی .

ب - تأکید در سرمایه‌گذاری کشاورزی بمنظور افزایش حداکثر تولیدات کشاورزی و تأمین احتیاجات روز افزون مواد غذایی و مواد اولیه مورد لزوم صنایع که منبع کشاورزی دارد .

پ - ادامه سرمایه‌گذاری در زیر بنای اقتصاد کشور از طریق ایجاد و توسعه خطوط ارتباطی بین مراکز تولید و مصرف ، تأمین نیروی برق کافی و مطمئن ، بهبود کیفیت

کارونیروی انسانی بوسیله بالابردن سطح فرهنگ و بهداشت و هرگونه اقدامات دیگر برای برداشتن سایر موانع رشد .

ت - بالابردن بهره‌وری سرمایه‌های موجود اعم از تولیدی وزیر بنائی از طریق سرمایه‌گذاری تکمیلی یا بهبود مدیریت و یا از بین بردن موانع ومشکلات اداری برای بهره برداری صحیح و کامل از تأسیسات کنونی که توسط دولت بوجود آمده است و راهنمایی و کمک‌های لازم بدبخش خصوصی برای اشاعه فنون و روشهای بهتر تولید و افزایش مهارت نیروی انسانی که در این صنایع اشتغال دارند .

سیاست های اقتصادی واجتماعی دولت

سیاست سرمایه‌گذاری

در این دوره از تحول اقتصادی و اجتماعی که پایه صنایع سنگین و کشاورزی بمقیاس وسیع در کشور گذارده میشود و فعالیت های عظیمی بمنظور استفاده از امکانات کشور برای تولید مصنوعات جدید و محصولات گوناگون آغاز میگردد. و فعالیت هادرجهت تنوع بیشتر تولید محصولات صنعتی کاملتر سوق داده میشود فعالیت های عمرانی دولت نمیتواند محدود بسرمایه‌گذاری در عناصر زیر بنا مانند راه - فرودگا، - بندر - برق ومخابرات وآموزش وپرورش باشد زیرا برخی از فعالیت های صنعتی و کشاورزی مستلزم سرمایه - گذاری های عظیمی است که تأمین آن در شرایط کنونی از عهدۀ يك فرد یاخانواده خارج است وازطرف دیگر شرایط لازم برای تأسیس وبهره برداری از شرکت های سهامی بسیار بزرگ با سرمایه های عظیم بتدریج بوجود میآید ، بنابراین دراینموارد دولت ناچار خود باید در ایجاد چنین واحد بزرگ صنعتی وزراعی پیشقدم گردد .

همچنین ایجاد و اداره پاره‌ای از صنایع اساسی که برای کشور جنبه حیاتی دارد و نیز آن دسته از صنایع که با لحاظ مصالح ملی اداره آن بوسیله دولت ضروری است نمیتوان به بخش خصوصی واگذار کرد. بعلاوه در مواردی نیز عامل محافظه کاری سرمایه گذاران خصوصی در وارد شدن در برخی از رشته‌های صنعتی جدید بعلت عدم آشنائی بدفنون و یا عدم اطلاع از وجود بازارهای خارجی یا عدم امکان دسترسی به آنها و بالاخره بیم از رقابت خارجی نقش دولت را بعنوان پیشقدم مشخص میسازد. مخصوصاً اگر دسترسی بیازارهای خارجی و استفاده از فنون و روش‌های پیشرفته مستلزم شرکت با صاحبان صنایع بزرگ خارجی باشد. بمنظور جلب همکاری بخش خصوصی در سرمایه گذاریهای مورد نیاز دولت نه تنها دست بخش خصوصی را برای انجام حداکثر فعالیت و بهره برداری باز خواهد گذارد بلکه تسهیلات زیادی نیز از طریق کمک‌های فنی و مالی و حمایت در مقابل رقابت خارجی و کمک به دسترسی به بازارهای خارج و سایر طرق بعمل خواهد آورد مشروط بر آنکه اجرای این سیاست منجر به تحمیل زیاد بمصرف کننده داخلی نگردد.

در زمینه کشاورزی بایستی کوشید که ضمن سوق دادن منابع موجود در سطح روستا به امر تولید، کمبود پس انداز زارعین توسط سرمایه گذاریهای بخش عمومی جبران شود. قسمتی از این کمک بصورت سرمایه گذاری دولتی در توسعه منابع آب ایجاد انبارها و سیلوها، ساختمان راه‌های فرعی و توسعه روش‌های نوین تولید میباشد و قسمت دیگر آن مربوط است بجبران کمبود سرمایه در گردش زارعین بمنظور خرید بذر و کود و غیره. بعلاوه جهت تحقق هدف رشد کشاورزی دولت ناگزیر اقدام به ایجاد واحد‌های بزرگ کشاورزی - صنعتی خواهد نمود و بخش خصوصی را نیز برای ایجاد واحد‌های بزرگ تشویق خواهد کرد.

در آینده بخش صنعت مواجه با مراحل نوینی از تکامل خود خواهد بود .
ایجاد صنایع سنگین و پتروشیمی و صنایع نظیر آن احتیاج سرمایه هنگفت و
بکار بستن فنون پیشرفته دارد ، با مشکلاتی که در حال حاضر در راه ایجاد شرکت‌های بزرگ
سهامی خصوصی موجود است و با امکاناتی که دولت از نظر تجهیز منافع و وارد کردن و
بکار بستن جدیدترین دانش‌های فنی تولید دارد در این مرحله از پیشرفت صنعتی دولت
نقش فعال تری را بر عهده گرفته و سهم سرمایه‌گذاری خود را نسبت به گذشته افزایش
خواهد داد .

در زمینه خدمات سیاست سرمایه‌گذاری در رشته آموزش و پرورش عبارت خواهد
بود از تشویق هر چه بیشتر بخش خصوصی و واگذاری امور بمردم و تأکید سرمایه‌گذاری
بخش عمومی در آن نوع فعالیت‌ها که بخش خصوصی رغبت کافی به آن نشان نمیدهد یا
تأمین آن از وظایف اساسی دولت بشمار می‌آید . (نظیر آموزش فنی و حرفه‌ای - تعلیمات
ابتدائی و مبارزه بایسواد) . در رشته بهداشتی دولت سعی خواهد کرد که بیش از پیش
مردم را در امر درمان شرکت دهد و متدرجاً بوظیفه اصلی خود که تأمین بهداشت عمومی
و بهداشت محیط خصوصاً در روستاها است اکتفا نماید .

در رشته رفاه اجتماعی جهت گروه‌های آسیب پذیر و خاص جامعه نظیر معلولان
بدنی - روانی - اجتماعی دولت نقش فعال تری از گذشته ایفاء خواهد کرد و سرمایه‌گذاری
بخش خصوصی را که تا کنون بصورت پراکنده و اتفاقی و غالباً بشکل خیریه در این زمینه
صورت می‌گرفته در جهت هدف‌های برنامه رفاه عمومی سوق خواهد داد در امر تأمین
اجتماعی مخصوصاً تعمیم بیمه‌های اجتماعی دولت اهتمام بیشتر طی سال‌های آینده مبذول

برنامه دولت جناب آقای امیرعباس هویدا نخست وزیر

داشته و برای گسترش اینگونه خدمات بروستائیان و کشاورزان کشور نیز تدابیر لازم اتخاذ خواهند نمود .

در سایر خدمات نیز (مانند جهانگردی - اشاعه هنر و حفظ و ترویج فرهنگ) هر جا بخش خصوصی قادر یا راغب بر سرمایه‌گذاری نباشد دولت سرمایه‌گذاری لازم را انجام خواهد داد . نسبت بامور فرهنگی و حفظ آثار باستانی و ایجاد خانه‌های فرهنگ و موزه‌ها بمنظور ترویج فرهنگ و هنر توجه کامل بعمل خواهد آمد .

سیاست وام و استفاده از سرمایه‌های خارجی

در برنامه دولت برای پنجسال آینده کوشش بیشتری برای استفاده از منابع خارجی بعمل خواهد آمد تا نیل به هدفهای برنامه‌های اقتصادی و اجتماعی تأمین گردد . تدبیر اساسی دیگری که از نظر اخذ وام اتخاذ میشود اینست که حتی الامکان قراردادهای جدید وام با کشورهایی منعقد شود که تسهیلات بیشتری برای واردات کالاهای ایرانی بکشور خود خصوصاً برای کالاهای ساخته و نیم‌ساخته قائل شوند .

سیاست بازرگانی

از نظر صادرات سیاست دولت عبارت از متنوع کردن کالاهای صادراتی بمنظور گذشتن از مرحله يك کشور صادرکننده مواد خام بیک کشور صادرکننده مواد ساخته شده میباشد بطوری که اتکاء بدرآمد از تعداد معدودی کالاهای صادرات نباشد .

در زمینه استاندارد کردن کالاهای صادراتی و بهبود کیفیت آن طبق مشخصات بین‌المللی کوشش خاص بعمل خواهد آمد .

برای ازدیاد درآمد ارزی در زمینه صادرات خدمات با توجه بامکانات زیادی که از نظر جلب سیاحان خارجی بکشور وجود دارد اقدامات وسیعی برای ایجاد تسهیلات

لازم در سالهای آینده پیش بینی شده است و انتظار میرود در آمدارزی قابل توجهی از اینراه بدست آید .

در زمینه واردات سیاست جایگزین کردن واردات بوسیله تولید داخلی در درجه اول متوجه کالاهای اساسی مصرفی و سپس مواد اولیه و سرمایه‌های خواهد بود .

همانگ با سیاست تشویق پس انداز لازم خواهد بود که توسعه صنایع داخلی تا آنجا که مربوط به جایگزین کردن واردات است متوجه تولید کالاهای ضروری و اساسی بشود و بطور کلی سیاست فعلی ادامه خواهد یافت .

هدفهای بزرگ ما از نظر رشد بسیار سریع تولید و درآمد و بالنتیجه لزوم سرمایه‌گذاری زیاد بی‌شک تقاضای کشور برای واردات خاصه کالاهای سرمایه‌ای و مواد اولیه بسرعت افزایش خواهد داد . گرچه دورنمای درآمدهای ارزی کشور نیز با توجه با افزایش صادرات نفت و سایر کالاها و همچنین امکانات استفاده از وام و سرمایه خارجی بسیار روشن و نویدبخش میباشد با اینحال نمی‌توان اجرای سیاست دروازه‌های باز را قبول نمود .

سیاست نظارت بر قیمتها

کوشش در راه ثبات نسبی قیمتها شرط اساسی موفقیت در نیل به هدف توسعه اقتصادی میباشد و افزایش سریع درآمد ملی هنگامی تأثیر حقیقی در افزایش سطح زندگی عموم طبقات مردم خواهد داشت که همراه با ثبات نسبی قیمتها باشد دولت کمال کوشش و جدیت را معمول خواهد داشت تا موفقیتی که طی چند سال اخیر در زمینه حفظ ثبات نسبی قیمتها حاصل شده است در آینده نیز ادامه یابد و بای‌گیری و مجاهدت تمام خواهد کوشید تا

قیمت‌های نیازمندی‌های عمومی توأم با ثبات نسبی باشد تا عامه مردم از ثمرات توسعه و رشد اقتصادی بمعنای واقعی بهره‌مند گردند .

خوشبختانه در شرایط خاص ایران با وجود منابع مهم در آمدارزی برای تأمین قسمتی از احتیاجات روزافزون کالاهای سرمایه‌ای و مصرفی از طریق واردات ، حصول بر شد نسبتاً سریع اقتصادی را توأم با ثبات نسبی قیمت‌ها امکان پذیر مینماید و تجربه موفقیت آمیز سالهای ۱۳۴۴ بعد تجربه گران‌بها و کم سابقه‌ای نه تنها در ایران بلکه بین کلیه کشورهای در حال توسعه بوده است و ادامه آن در برنامه چهارم خط مشی اساسی دولت را تشکیل میدهد و با اتخاذ سیاست‌های مالی - ارزی و پولی و تنظیم عرضه کالاهای ضروری کشاورزی که تولید آنها احتمالاً دچار نوسانات شدید سالانه است انتظار میرود ثبات نسبی قیمت‌ها حفظ گردد . موفقیت در این سیاست به میزان زیادی تابع اجرای هدف‌هایی است که در طی برنامه چهارم برای بخش کشاورزی تعیین شده است و به همین دلیل نیز برای توسعه تولیدات کشاورزی تقدم قائل شده ایم . امید است طبیعت نیز با مایاری کند تا بتوانیم به هدف‌های کشاورزی خود که عامل مهمی در ثبات نسبی قیمت‌ها خواهد بود برسیم .

راجع به سیاست کلی ارزی کشور باید با ستحضار برسانم که سیاست دولت در این خصوص حفظ موازنه پرداخت‌ها خواهد بود .

سیاست پولی

سیاست کلی و درازمدت پولی دولت کماکان حفظ ارزش پولی کشور تنظیم اعتبارات سیستم بانکی متناسب با احتیاجات اقتصاد کشور میباشد . اجرای این سیاست و تنظیم اعتبارات با توجه به فعالیت‌های اقتصادی و وضع مالی و ارزی هر سال با دقت و روشن بینی کامل بعمل خواهد آمد .

سیاست عرضه و تقاضای کالاهای کشاورزی

تنظیم عرضه و قیمت کالاهای ضروری کشاورزی طی پنجسال آینده با دقت هر چه تمامتر از طریق ایجاد سیلوها برای نگاهداری محصولات عمده کشاورزی نظارت بر قیمت‌ها و توسعه شرکت‌های تعاونی و شبکه‌های توزیع دنبال خواهد شد تا کشاورزان بتوانند با اطمینان کامل بتولید محصولات مورد نیاز بپردازند و مصرف‌کننده نیز بنوبه خود بتواند نیازمندیهای اساسی خود را در هر موقع بقیمت مناسب تأمین نماید .

سیاست مالی دولت

بدون تردید امکانات سرمایه گذاری دولت بستگی به عوامل مختلف از قبیل میزان پس انداز و وام و اعتباراتیکه میتواند از منابع خارجی تحصیل نماید و اعتباراتیکه از محل اسناد خزانه و اوراق قرضه میتواند از منابع بخش خصوصی تجهیز نماید دارد . میزان پس انداز دولت نیز بنوبه خود تابع نسبت افزایش درآمدهای عمومی در مقایسه با افزایش هزینه‌های جاری آن خواهد بود بنابراین اصول سیاست مالی دولت عبارت خواهد بود از :

اول

سیاست افزایش درآمد شامل درآمد نفت، درآمدهای مالیاتی و درآمدهای حاصل از فروش کالاها و خدمات دولتی .

دوم

سیاست هزینه بمعنای قبول يك میزان حداکثر برای هزینه‌های جاری .

سوم

سیاست استفاده از اعتبارات و وامهای خارجی بمنظور رفع کمبود منابع مالی جهت عملیات عمرانی .

چهارم

سیاست استفاده از پس انداز بخش خصوصی از طریق تنظیم سیاست نرخ بهره اوراق قرضه و اسناد خزانه .

اینک که هدفها و سیاستها و خط مشی پنجسال آینده باستحضار رسید لازم میدانم علاوه نمایم توفیق درنیل به هدفهای مزبور و حصول شرایط لازم برای تولید ناخالص ملی در حدود ۹ درصد ایجاب مینماید که سرمایه گذاری ثابتی بمیزان ۸۱۰ میلیارد ریال در طول برنامه چهارم عمرانی کشور توسط بخش عمومی و خصوصی صورت گیرد .

در زمینه امور اجتماعی برنامه دولت شامل مراتب زیر است :

۱- آموزش و پرورش

توسعه سریع آموزش و پرورش در کشور با توجه به اینکه تناسب بیشتر و تعادل بهتر بین سطوح مختلف تعلیم و تربیت ایجاد گردد هدف کلی آموزشی بوده و با اجراء جنبدهای متنوع تعلیم و تربیت اهتمام در بهبود کیفیت آن و همچنین برقرار کردن تطابق و توافق بیشتر در میان نظام آموزشی کشور و احتیاجات متنوع نیروی انسانی در بخشهای مختلف تولیدی و اجتماعی و فرهنگی مورد توجه کامل دولت خواهد بود. تلاشی که از چندی پیش بمنظور ریشه کن نمودن جهل و بیسوادی به ابتکار شاهنشاه آریامهر آغاز گردیده است با پی گیری بیشتر دنبال خواهد شد بنحوی که در پایان برنامه چهارم تقریباً کلیه اطفال لازم التعلیم در شهرها از مزایای تعلیمات ابتدائی بهره مند گردند و در روستاها نیز حد اکثر مقدمات مملکتی بکار برده خواهد شد تا هفتاد درصد کودکان لازم التعلیم روستائی تعلیمات ابتدائی را فراگیرند و مقدمات امر ایجاد خواهد گردید تا در پایان برنامه پنجم عمرانی کشور کلیه اطفال لازم التعلیم در روستاها نیز از تعلیمات ابتدائی برخوردار گردند .

از مختصات نظام نوین آموزشی کشور ایجاد دوره سه ساله راهنمایی تحصیلی است که هدف آن ضمن آموزش دروس نظری آشنا کردن دانش آموزان بمقدمات و مبانی حرفه‌ها و فنون و ایجاد ذوق کار عملی و در نتیجه تشخیص استعدادها و راهنمایی آنها در جهات صحیح است .

تعلیمات متوسطه با توجه به نظام جدید آموزش و کشف استعدادها و پروراندن آنها در دو قسمت نظری و حرفه انجام خواهد شد تا هر چه بیشتر از استعدادها در جهت رفع نیازمندیهای فنی و حرفه کشور استفاده شود و مخصوصاً بعلمت گرایش صنعتی قابل توجه کشور طی سالهای آینده تعلیمات فنی و حرفه اولویت خاصی خواهد داشت و کوشش در سوق دادن بیشتر دانش آموزان بسوی رشته‌های فنی و حرفه بعمل خواهد آمد. در زمینه آموزش عالی تلاش دولت در توسعه کمی و کیفی دانشگاهها در مراکز عالی علمی خواهد بود .

بهداری

هدف اساسی در این زمینه بهبود کمی و کیفی خدمات درمانی و مبارزه با بیماریها مخصوصاً از طریق پیشگیری و توسعه بهداشت عمومی و بهداشت محیط و بهبود تغذیه و توسعه فعالیت‌های باز توانی میباشد تا سلامت جسمی و روانی جامعه تأمین گردیده و قدرت فعاله مردم تزاید یابد و بسپم خود به رشد و توسعه اقتصادی کشور کمک نمایند و در این خصوص توجده کامل به برقراری بیمه درمانی در حدود مقدرات مملکتی بعمل خواهد آمد و مخصوصاً در بخش دولتی که نیروی انسانی عهده دار انجام برنامه‌های مترقی آینده مملکت است تعمیم بیمه درمانی را دولت بسیار ضروری میدانند.

رفاه اجتماعی

در این زمینه کلیه فعالیت‌های مربوط به رفاه مردم، بر نامه دولت است که با توجه

کامل باین موضوع و تعمیم عوامل رفاه اجتماعی مزایای آن گسترش یافته و بارشاد و نظارت دولت بصورت يك وظیفه عمومی درآید، دراین خصوص تعمیم بیمه های اجتماعی رفاه خانواده و کودک ، رفاه جوانان ، رفاه کارگران ، رفاه روستائیان مورد توجه خاص خواهد بود و بدر نظر گرفتن منابع مالی و انسانی موجود و اولویت ، بر نامه هائیکه دراین زمینه تهیه گردیده مورد اجراء گذارده خواهد شد.

عمران روستائی و شهری

هدف کلی دولت تعمیم عدالت اجتماعی و توزیع ثمرات توسعه اقتصادی بین روستائیان از طریق آبادانی دهات و ایجاد تأسیسات همگانی و تأمین و تسهیل وسائل رفاه زندگی روستائیان و آماده کردن دهات برای همگامی با تحولات اقتصادی کشور میباشد. دولت معتقد است که نوسازی روستاهای کشور با توجه به مقتضیات توسعه اقتصادی، یکی از مهمترین وظایف کنونی بشمار میرود و مکمل انقلاب اجتماعی و ملی ایران در زمینه اصلاحات ارضی خواهد بود، دراین زمینه کوشش خواهد شد که حداکثر استفاده از نیروی کار و خودیاری و کمکهای مالی روستائیان بعمل آید. علاوه بر آن تصمیمات لازم بمنظور تمرکز و ادغام فعالیتهای عمرانی سطح ده در وزارت آبادانی و مسکن که مسئول اجرای سیاست نوسازی کشور میباشد، اتخاذ خواهد گردید.

در زمینه عمران شهری ضمن اینکه عملیات در دست اجراء ادامه خواهد یافت در تأمین اهم احتیاجات روز افزون عمرانی شهرهای کشور در قالب طرحهای جامع شهری کوشش خواهد شد و با توجه خاص به مقتضیات عمران ناحیه و قطبهای توسعه اقتصادی عملیات عمران شهری هدایت خواهد شد همچنین در تجهیز شهرداریها از لحاظ نیروی انسانی و اصلاح سازمانها و روشهای مالی. اداری و خدماتی اهتمام بعمل خواهد آمد. در این خصوص راهنمائیها و تعالیم خردمندان شاهنشاه درباره نوسازی کشور که یکی

از اصول انقلاب اجتماعی بوده و بدولت شرف صدور یافته است نصب العین قرار خواهد گرفت .

تأمین مسکن

در زمینه تأمین مسکن پیش بینی میشود که بخش خصوصی قسمت اعظم احتیاجات مردم را تأمین نماید و لهذا نقش دولت علاوه بر سرمایه گذاری عظیمی که در بانک رهنی ایران و همچنین افزایش فعالیت های سازمان مسکن خواهد نمود توجه و تشویق و کمک به افراد و سرمایه گذارانی است که فعالیت های خود را در این رشته خاص متمرکز نموده اند تا حتی الامکان احتیاجات مسکونی کشور با استفاده از سرمایه های خصوصی تأمین گردد. در این جهت با اعطای وام بشرکتها و گروه های خصوصی و تقویت سرمایه مؤسسات اعتباری که در این زمینه فعالیت دارند امکانات تأمین مسکن افزایش خواهد یافت ، بدیهی است دولت بمنظور رفاه کارمندانی که در نقاط مختلف کشور مأموریت دارند مصمم است خانه های سازمانی به تعداد کافی ایجاد نماید همچنین احداث خانه های ارزان قیمت برای طبقات کم درآمد خصوصاً بمنظور تجدید بنای محلات قدیمی و نوسازی شهرها، مورد توجه دولت خواهد بود.

«برنامه امور عمومی و دفاعی»

برنامه دولت در امور عمومی شامل مراتب زیر است:

دادگستری

در مورد دادگستری دولت رسیدگی سریع و دقیق بدعاوی مردم و توسعه مراجع قضائی را از اهم وظائف دانسته و مخصوصاً گسترش خانه های انصاف و شوراهای داوری که مبتنی بر اصول واگذاری امور بمردم است بطور برجسته در سرلوحه برنامه دولت

میباشد و برای تسریع و تسهیل دادرسی در اصلاح قوانین که با تحولات اجتماعی ایران مطابقت پیدا کند اقدام و همچنین برای بهبود تشکیلات دادگستری لوایح نوین و مترقیانه را که لازمه موفقیت در این خصوص باشد تنظیم و بنقوه ممتننه تقدیم خواهد نمود.

امور مالی و مالیاتی

در زمینه امور مالی و مالیاتی هدف دولت اجراء دقیق قانون جدید مالیات بر درآمد و تقویت و تجهیز بیشتر کادر وصول و ایجاد تشکیلات بیشتر در روابط با مؤدیان میباشد. همچنین بمنظور تسریع در تمشیت امور مالی و ایجاد تسهیل در انجام تشریفات حسابداری اصلاح قانون محاسبات عمومی را مورد توجه کامل قرار داده و بخصوص تغییرات لازم بمنظور امکان اجراء سیاست عدم تمرکز اداری در قانون مزبور داده خواهد شد.

ضمناً دولت معتقد است که وصول عوائد مالیاتها علاوه بر اینکه در توزیع عادلانه تر ثروت بین افراد ملت باید نقش اساسی داشته باشد نباید به امکانات سرمایه گذاری و توسعه اقتصادی لطمه زند.

اصلاحات ارضی

در مورد اصلاحات ارضی و تعاون روستائی سیاست دولت در تکمیل اقداماتی که شده است بقرار زیر میباشد:

توسعه و تشکیل شرکت های تعاونی روستائی در سراسر مملکت بطوری که کلیه کشاورزانی که از نظر اجراء قوانین اصلاحات ارضی تکلیف قانونی آنها روشن شده است عضویت شرکت های تعاونی روستائی را قبول نموده و از حمایت های مادی و معنوی آنها برخوردار گردند.

تشکیل شرکت های سهامی زراعتی بر اساس اوامر شاهنشاه آریامهر در زمینه فراهم نمودن موجبات برداشت بیشتر از سطح کشت موجود و انجام زراعت مکانیزه و رفع مشکلات ناشی از خرد شدن غیر اقتصادی زمین های زراعتی و جذب کشاورزان زائد بر احتیاج این قبیل شرکتها و سیله صنایع روستائی.

خرید املاک مزروعی از مالکین داوطلبی که در اجرای مقررات مرحله دوم اصلاحات ارضی بمدت سی ماه بزارعین اجاره داده و سیله دولت و فروش اراضی خریداری شده بزارعین مستأجر این قبیل اراضی به اقساط ۱۵ ساله .

امور اداری

در زمینه امور اداری برنامه دولت تجدید نظر کلی در وظائف و تشکیلات وزارتخانه ها و مؤسسات دولتی و متناسب ساختن آنها با نیازهای توسعه اقتصادی کشور میباشد و بدین منظور طرحهایی برای ایجاد عدم تمرکز و تجهیز و تقویت سازمانهای محلی و شرکت بیشتر مقامات و مردم محل در امور مربوط بخود تنظیم و بموقع اجراء گذارده خواهد شد در این خصوص اجازه میخواهم اعلام نمایم که تشکیل انجمنهای استان و شهرستان و انجمنهای شهر جزء اساسی برنامه دولت بمنظور سهیم ساختن مردم در اداره امور محلی میباشد و روشهای اداری ناظر بحذف تشریفات زائد و ساده کردن مقررات پیچیده و استقرار روشهای نوین متناسب با احتیاجات جامعه مترقی امروزی ما خواهد بود.

اصل انقلاب اداری که در روز افتتاح مجلسین از طرف شاهنشاه آریامهر مقرر گردید نظام را در اداره امور مملکت و بهبود روشهای اداری ایجاد خواهد کرد که در این زمینه دولت سریعاً طرحهای لازم را تهیه و بمورد اجراء خواهد گذاشت .

در اینخصوص لازم میدانند به استحضار برسانند که نسبت بساده و متناسب ساختن تشکیلات اداری که در سطح دهات و وظائفی را بعهده دارند و ادغام دستگاههای مزبور توجه کامل بعمل خواهد آمد. از طرف دیگر تنوع و وظائف و اولویتهای جدیدی که در انجام وظائف دولت بوجود آمده مستلزم آن گردیده تا سازمانهای جدیدی بمنظور عهده دار شدن آن وظائف بوجود آید و برای این منظور تشکیل چهار وزارتخانه جدید مورد نظر دولت قرار گرفته است که لوایح قانونی آن تقدیم بقوه مقننه خواهد شد.

روابط خارجی و امور بین المللی

در زمینه روابط خارجی و امور بین المللی دولت با اعتقاد کامل به اصل سیاست مستقل ملی ادامه روابط دوستانه و همزیستی مسالمت آمیز با کلیه کشورهای دوست و صلح طلب و احترام کامل بمنشور ملل متحد و هرگونه همکاری لازم با سازمان ملل متحد و اعتقاد به اصل لزوم همکاریهای منطقه‌ای را اساس سیاست خارجی خود قرار داده و بمنظور اعتلاء شئون بشری بطوریکه شاهنشاه آریامهر بکرات اعلام و مقرر فرموده اند نه تنها همزیستی مسالمت آمیز اساس سیاست ما را تشکیل میدهد بلکه بالاتر از آن معتقدیم که اصل تعاون و همکاریهای بین المللی در زمینه کلیه شئون بشری باید در جهان بسط و تعمیم یابد تا يك چنین تعلیمات عالی انسانی موجبات صلح و سعادت و رفاه را برای عموم جهانیان فراهم سازد.

برنامه امور دفاعی

نظر به اینکه سیانت کشور و حفظ میراث تمدن باستانی بزرگترین وظیفه مقدس هر فرد ایرانی است دفاع از کشور در مقابل هرگونه تجاوزی بزرگترین وظیفه مقدس دولت را تشکیل میدهد و در جهان پرتلاطم کنونی مادام که بروح صلح جوئی جهانی

برنامه دولت جناب آقای امیر عباس هویدا نخست وزیر

و خلع سلاح عمومی اطمینان بخشی یقین حاصل نکنیم تقویت نیروهای دفاعی کشور را مقدم بر هر امر دیگر قرار خواهیم داد تا ثمرات و نتایج پیشرفتهای اقتصادی و اجتماعی که بیهای تلاشها و کوششهای نسلهای گذشته و حاضر ایرانی بدست آمده است حفظ و حراست گردد .

باید توجه داشت که هرگونه هزینه‌ای که امروزه برای دفاع کشور صورت گیرد يك نوع سرمایه‌گذاری است که برای حصول اطمینان از نتایج سرمایه‌گذاریهای دیگر جهت وصول بهدفعهای رشد اقتصادی ضروری میباشد و در حقیقت يك نوع بیمه برای تأمین رفاه و امنیت مردم این مملکت در آینده خواهد بود .

برنامه دولت جناب آقای امیر عباس هویدا نخست وزیر

اینک که برنامه دولت به استحضار رسید اجازه میخواید اعضاء دولت وهمکاران

حود را به این شرح معرفی نماید :

۱ - وزیر دارائی	دکتر جمشید آموزگار
۲ - وزیر امور خارجه	اردشیر زاهدی
۳ - وزیر کشور	مهندس عبدالرضا انصاری
۴ - وزیر کار و امور اجتماعی	عطاء الله خسروانی
۵ - وزیر اقتصاد	علینقی عالیخانی
۶ - وزیر جنگ	سپهبد اسدالله صنیعی
۷ - وزیر فرهنگ و هنر	مهرداد پهلبد
۸ - وزیر راه	مهندس حسن شالچیان
۹ - وزیر مشاور و دبیر کل سازمان
امور اداری و استخدامی کشور	دکتر منوچهر گودرزی
۱۰ - وزیر دادگستری	دکتر جواد صدر
۱۱ - وزیر مشاور	دکتر محمد نصیری
۱۲ - وزیر مشاور	دکتر محمود کشفیان
۱۳ - وزیر آب و برق	مهندس منصور روحانی
۱۴ - وزیر آبادانی و مسکن	دکتر هوشنگ نهاوندی
۱۵ - وزیر آموزش و پرورش	دکتر هادی هدایتی
۱۶ - وزیر مشاور	دکتر ناصر یگانه
۱۷ - وزیر پست و تلگراف و تلفن	مهندس فتح الله ستوده
۱۸ - وزیر اطلاعات	جواد منصور
۱۹ - وزیر بهداشتی	دکتر منوچهر شاهقلی

برنامه دولت جناب آقای امیرعباس هویدا نخست وزیر

۲۰ - وزیر مشاور و معاون اجرائی نخست وزیر دکتر غلامرضا نیک‌پی

۲۱ - وزیر علوم و تحقیقات علمی

و تعلیمات عالیہ دکتر مجید رهنما

۲۲ - وزیر تولیدات کشاورزی و مواد مصرفی دکتر عبدالمجید مجیدی

۲۳ - وزیر کشاورزی دکتر حسن زاهدی

۲۴ - وزیر منابع طبیعی مهندس ناصر گل‌سرخ

۲۵ - وزیر اصلاحات ارضی و تعاون روستائی دکتر عبدالعظیم ولیان

همچنین آقای دکتر حسین کاظم‌زاده بسمت معاون نخست وزیر و رئیس دفتر مرکزی

طرح و بودجه معرفی میگردد .

اکنون که دولت برنامه خود را به‌قوة مقننه تقدیم داشته و همکاران اینجانب که عهده‌داران انجام این وظائف خطیر میباشند معرفی گردیده‌اند می‌خواهم با خلوص نیت و از صمیم قلب بدست‌حاضر شما که براهنمائیهای ارزنده فرد فرد شما اتکاء داریم برسانم که در چشمان ما خدمتگزاران دولت و شما نمایندگان ملت و عموم افراد این سرزمین پر افتخار و کهنسال نور امید بیک آینده بسیار مرقی برای ایران عزیز درخشندگی دارد و برای این آرمان ملی همگی ما تحت رهبریهای گرانبهاء شاهنشاه آریامهر نهضت اجتماعی بسیار بزرگی را آغاز کرده و با کمال سرافرازی ادامه خواهیم داد و در سایه ثبات و عشق بوطن عزیز خود با کار و کوشش خستگی ناپذیر تا سرحد ترقی و تعالی پیش می‌رویم و بخداوند قادر متعال تکیه داریم و از تعلیمات عالی اسلامی الهام می‌گیریم و برای اعتلاء میهن خود و همچنین ارتقاء شئون بشری در کلیه کشورهای جهان از جان و دل تا آنجا که در قوه داریم سعی و کوشا خواهیم بود باشد که این دوره از درخشان‌ترین ایام تاریخ کشور بشمار آمده و ما هم برای نسلهای آینده این مرز و بوم پر افتخار خدمتگزاران صادق و فداکاری باشیم .